

1. Demografický vývoj

Demografický vývoj kraje ovlivnily v posledních letech pandemie koronaviru a válka na Ukrajině.

Obyvatelstvo Zlínského kraje prošlo v posledních letech demografickými výkyvy. Příčinou byla v letech 2020 a 2021 pandemie koronaviru, která výrazně ovlivnila úmrtnostní tabulky. Druhou významnou událostí se stala válka na Ukrajině v roce 2022, která zapříčinila silnou migrační vlnu a rekordní nárůsty počtu přistěhovalých.

Sídelní struktura

Zlínský kraj se člení do 4 okresů, 13 SO ORP a 25 SO POÚ.

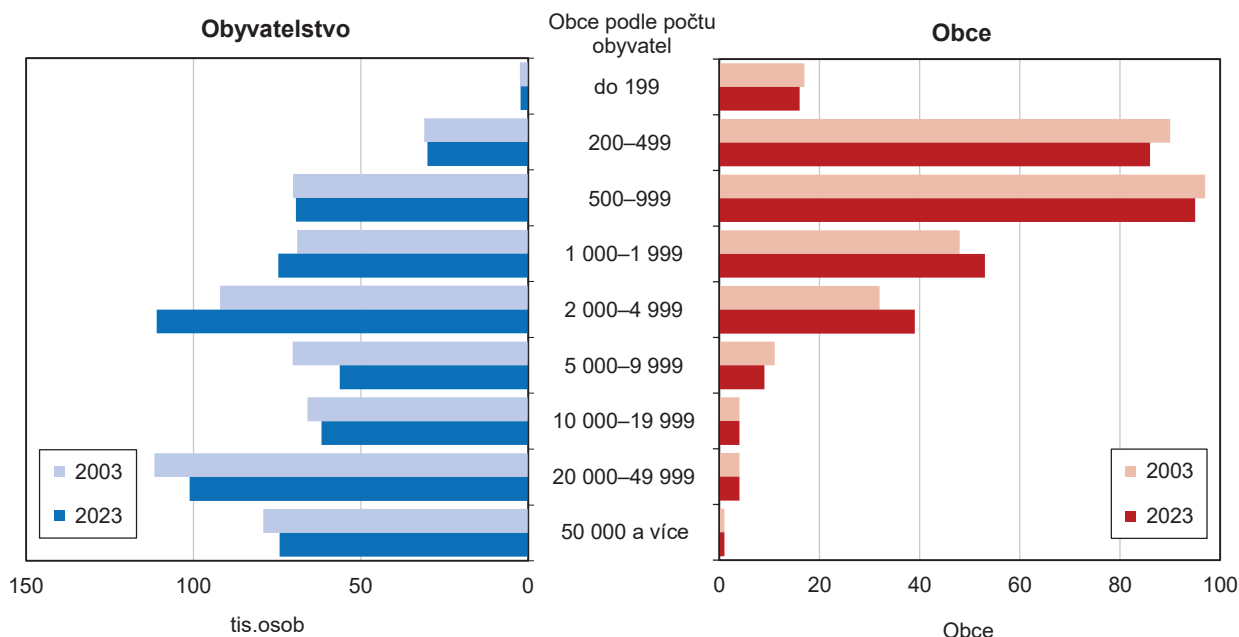
Zlínský kraj se svojí rozlohou 3 963 km² zaujímá 5,0 % území státu a je čtvrtým nejmenším krajem v Česku. Administrativně se člení na 4 okresy, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 25 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). Celkem území kraje tvoří 307 obcí, které se člení na 438 částí. Poslední územní změna proběhla k 1. 1. 2021, kdy byly obce Valašské Příkazy a Študlov přesunuty z okresu Vsetín do okresu Zlín.

Nejvíce obyvatel žilo k 31. 12. 2023 v krajském sídle Zlíně a nejméně v Hostějově na Uherskohradištsku.

Největší území kraje s rozlohou 1 131 km² zabírá okres Vsetín, který zároveň vykazoval za rok 2023 nejnižší hustotu zalidnění 125,8 obyvatel/km². Nejmenším okresem je Kroměříž s výměrou 796 km² a nejnižším (104 410) počtem obyvatel. Nejvíce (192 297) obyvatel žilo ke konci roku 2023 v okrese Zlín, který evidoval rovněž nejvyšší hustotu zalidnění (184,0 obyv./km²). Největší i nejlidnatější obcí kraje je Zlín s rozlohou 103 km², kde žilo 74 255 obyvatel. Nejmenší obcí je Horní Lapač na Kroměřížsku s výměrou 0,8 km². Nejméně (40) obyvatel kraje žilo v obci Hostějov v okrese Uherské Hradiště.

Graf 1.1 Sídelní struktura Zlínského kraje v letech 2003 a 2023 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Podíl městského obyvatelstva činil 58,3 %.

Na území kraje se nachází 30 měst, ve kterých ke konci roku 2023 žilo 338 350 osob a podíl městského obyvatelstva činil 58,3 %. Jediným městem s více jak 50 000 obyvateli byl Zlín. Do kategorie s 20 000–49 999 obyvateli spadala zbylá okresní sídla a Valašské Meziříčí. Populace dalších čtyř měst čítala 10 000–19 999 osob. Ve zbylých 21 městech žilo méně než 10 000 obyvatel. Nejmenším městským sídlem v kraji se stala Karolinka (2 409 osob).

V dlouhodobém měřítku klesaly počty obyvatel největších měst, zatímco obce s 1 000–1 999 obyvateli registrovaly nárůst.

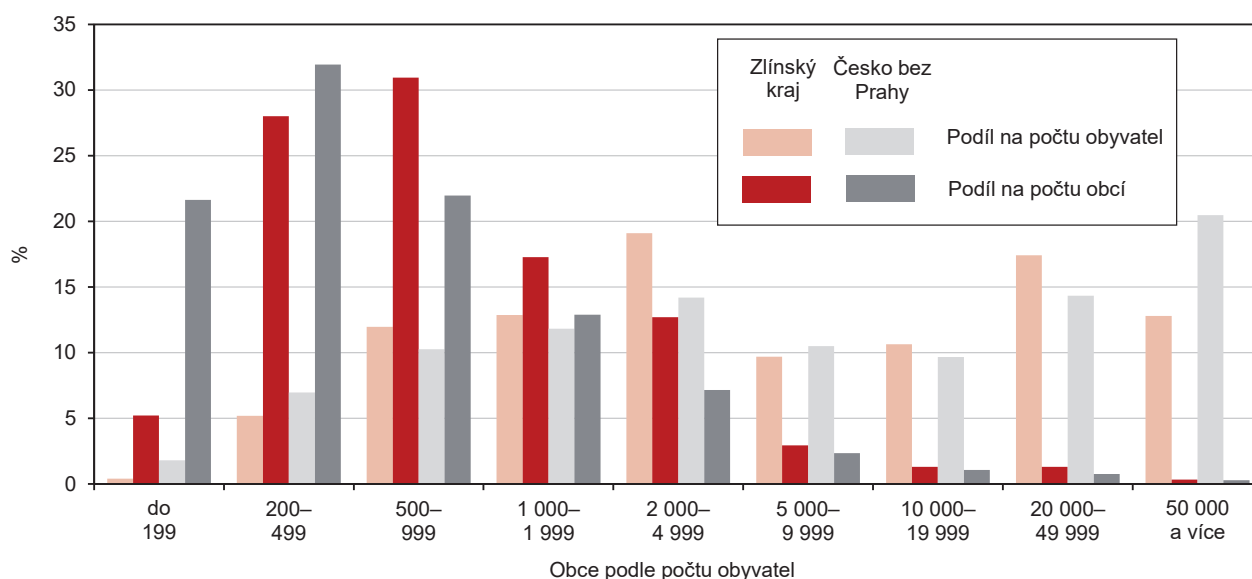
Za posledních 20 let se sídelní struktura Zlínského kraje proměnila dle počtu obyvatel v jednotlivých velikostních skupinách obcí. Zatímco v roce 2023 žilo nejvíce obyvatel (110 926) v obcích o velikosti 2 000–4 999 osob, v roce 2003 spadalo nejvíce osob do měst s 20 000–49 999 obyvateli. Ty se staly v roce 2023 druhou nejpočetnější skupinou se 101 110 obyvateli. Trend stěhování obyvatelstva z velkých měst byl patrný taktéž v dalších velikostních skupinách. Ke snížení došlo ve všech kategoriích měst s 5 000 a více obyvateli včetně krajského sídla Zlín. Proti tomu obce s 1 000–4 999 obyvateli registrovaly mezi roky 2003 a 2023 přírůstek. Nejmenší kategorie obcí do 1 000 osob evidovaly pokles, který však nebyl natolik výrazný jako u velkých městských sídel v kraji.

Největší podíl 19,1 % obyvatelstva kraje žilo v obcích s 2 000–4 999 obyvateli.

Při pohledu na počet obcí v jednotlivých velikostních skupinách a jejich podílu na počtu obyvatel byl v kraji patrný vysoký počet obcí v kategoriích 200–499 a 500–999 osob. Ty tvořily 59,0 % z celkového počtu obcí, ale žilo v nich pouze 17,1 % populace kraje. Na republikové úrovni tyto obce představovaly podíl 53,9 % a žilo v nich 17,2 % populace Česka. Ve Zlínském kraji žilo nejvíce (19,1 %) osob ve 39 obcích o 2 000–4 999 obyvatelích, na republikové úrovni v 17 největších sídlech nad 50 000 obyvatel s podílem 20,5 %, který tak převýšil krajský podíl, jelikož ve Zlíně žilo 12,8 % krajské populace.

Graf 1.2 Sídelní struktura Zlínského kraje a Česka (bez Prahy) k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

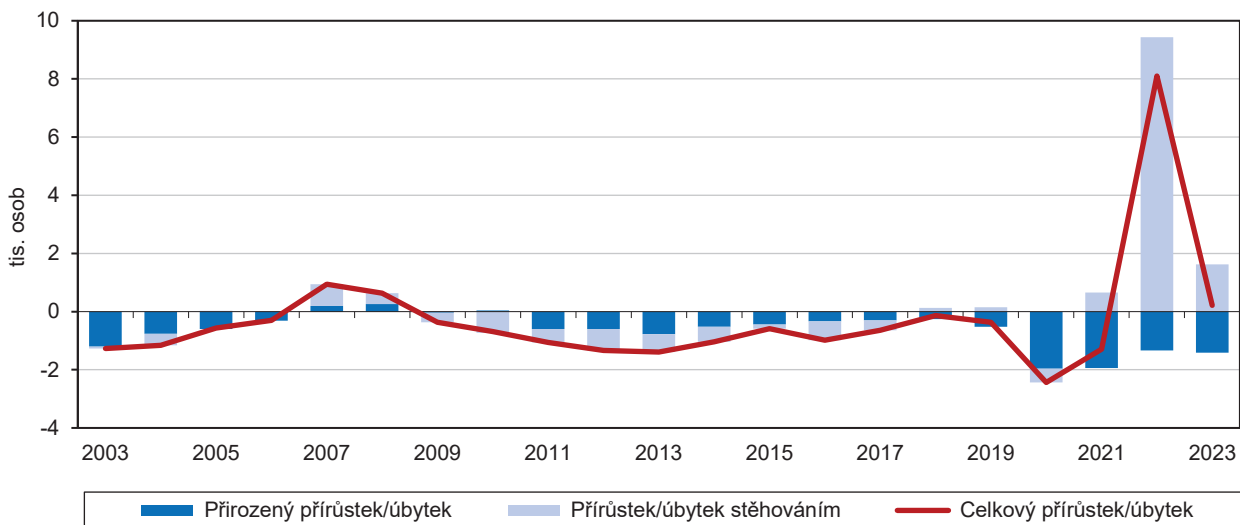
Počet a pohyb obyvatel

V roce 2022 byl registrován rekordní celkový přírůstek 8 099 obyvatel.

Ve Zlínském kraji žilo k 31. 12. 2023 celkem 580 744 osob s mírnou převahou žen (50,9 %). Krajská populace tvořila 5,3 % obyvatelstva Česka. Dlouhodobě docházelo k celkovému úbytku obyvatel v kraji, kromě let 2007, 2008, 2022 a 2023 kdy byl registrován přírůstek obyvatelstva. Rok 2022 představoval rekordní celkový přírůstek 8 099 osob způsobený výhradně migrací. Nejvýraznější úbytek 2 436 osob zapříčiněný výraznou úmrtností i zápornou migrací nastal v roce 2020. V roce 2023 přibýlo v kraji 213 obyvatel skrze stále přetrvávající zvýšenou migraci. Hustota obyvatelstva činila 146,5 obyvatel/km² a vůči průměru Česka 138,2 obyvatel/km² byla nadprůměrnou a mezikrajsky pátou nejvyšší.

Graf 1.3 Pohyb obyvatel ve Zlínském kraji

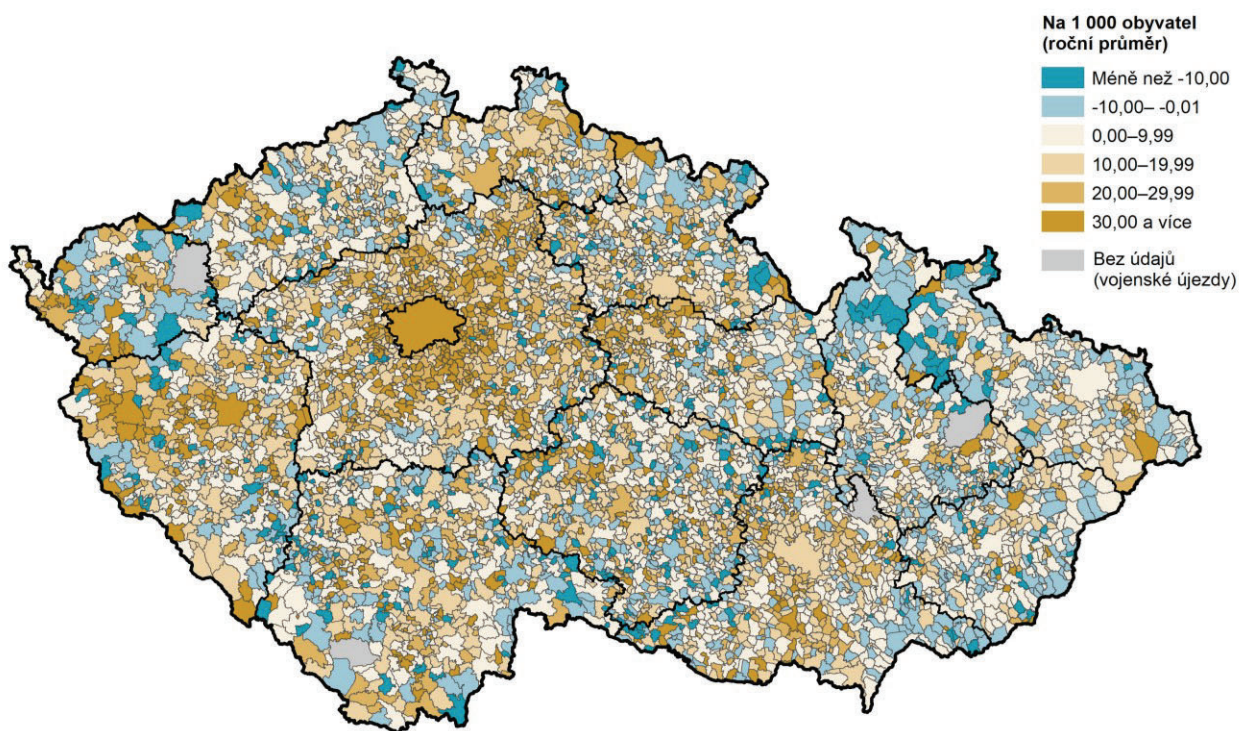
Zdroj: ČSÚ

Relativní přírůstek 0,4 ‰ za rok 2023 byl mezikrajsky nejnižší a republikově podprůměrný.

Celkový přírůstek v kraji za rok 2023 v relativním vyjádření (na 1 000 obyvatel středního stavu) činil 0,4 ‰ a jednalo se o mezikrajsky nejnižší přírůstek obyvatelstva, přičemž kraje Moravskoslezský a Ústecký evidovaly celkový úbytek obyvatel. Nejvyšší celkový přírůstek (19,9 ‰) registrovala Praha. Republikový průměr měl hodnotu 6,7 ‰.

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2021 až 2023

Zdroj: ČSÚ

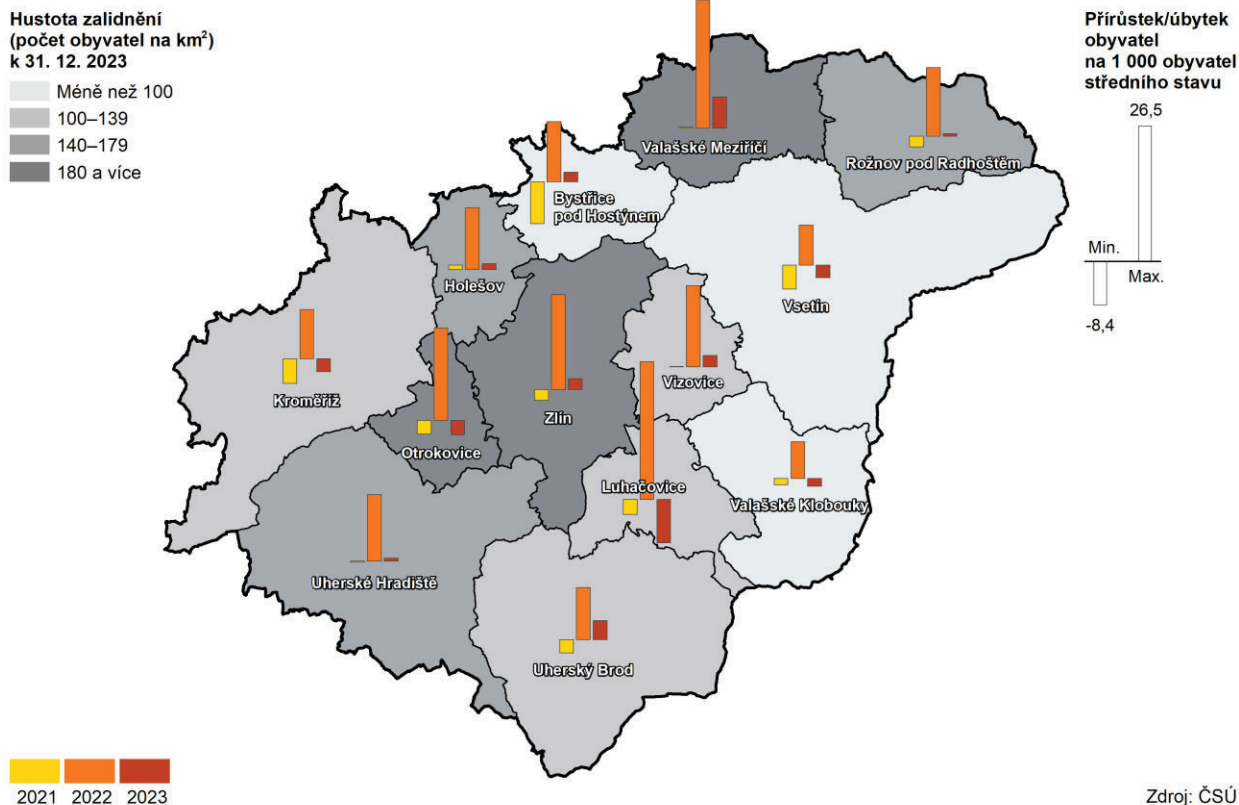
Celkový přírůstek evidovaly okresy Uherské Hradiště a Vsetín, úbytek Kroměříž a Zlín.

Z okresů Zlínského kraje evidovali v roce 2023 přirozený přírůstek v Uherském Hradišti (240 osob, 1,7 ‰) a Vsetíně (121 osob, 0,8 ‰). Celkový úbytek obyvatel nastal v okresech Kroměříž (-112 osob, -1,1 ‰) a Zlín (-36 osob, -0,2 ‰). Na úrovni

SO ORP se celkový přírůstek/úbytek pohyboval různorodě. Z osmi správních obvodů ORP s celkovým přírůstkem obyvatelstva registrovali nejvyšší hodnotu v relativním vyjádření ve Valašském Meziříčí (6,0 ‰). Zbýlých pět SO ORP vykazovalo celkový úbytek obyvatelstva, z nichž nejvyšší snížení nastalo v Luhačovicích (-8,4 ‰).

Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje v letech 2021 až 2023

Nejvyšší přirozený úbytek 1 960 obyvatel nastal v roce 2020.

V roce 2023 byl v kraji zaznamenán úbytek 1 415 osob přirozenou měnou a jednalo se o třetí nejvýraznější pokles od roku 2003. Nejvyšší přirozený úbytek 1 960 obyvatel nastal v roce 2020 následován rokem 2021 s úbytkem 1 944 osob. Tyto roky byly ovlivněny především pandemií koronaviru. Přirozený přírůstek nastal v letech 2007, 2008 a 2010. V relativním vyjádření představoval v roce 2023 úbytek 2,4 ‰ a vůči republikovému snížení (-2,0 ‰) byl vyšší. Počty zemřelých nad živě narozenými převyšovaly téměř ve všech krajích, pouze v Praze evidovali přirozený přírůstek.

Nejvyšší přirozený úbytek v relativním vyjádření evidoval okres Kroměříž.

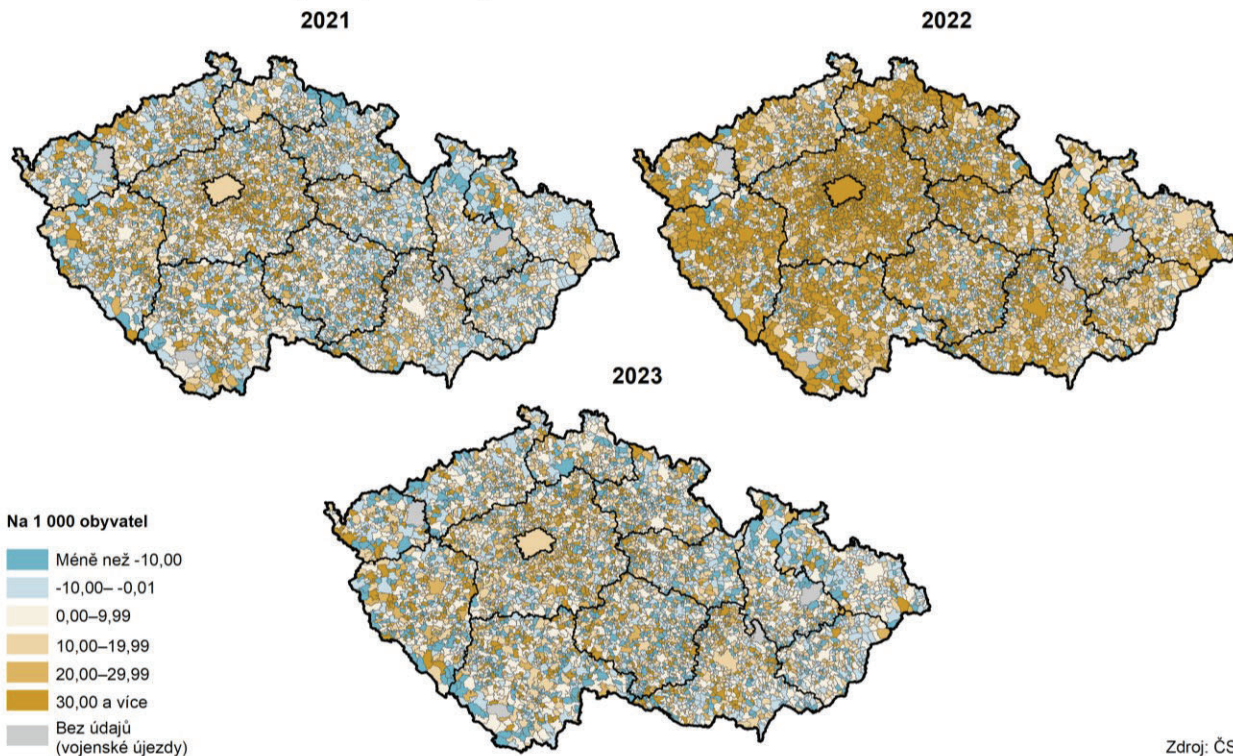
Všechny okresy Zlínského kraje evidovaly přirozený úbytek obyvatelstva, nejvyšší v absolutní hodnotě nastal na Zlínsku (-580 osob), v relativním vyjádření na Kroměřížsku (-3,1 ‰). Na úrovni SO ORP nastal největší pokles přirozenou měnou v Otrokovicích (-4,5 ‰) a nejmenší snížení evidovaly Vizovice (-0,3 ‰).

Přírůstek stěhováním 2,8 ‰ byl mezikrajsky druhým nejnižším a republikově podprůměrným.

Celkový přírůstek v kraji za rok 2023 byl způsoben kladným migračním saldem s nárůstem 1 628 osob, v relativním vyjádření 2,8 ‰. Vůči republikovému průměru 8,7 ‰ Zlínský kraj zaostával a po Ústeckém kraji mu připadlo předposlední místo. Nejvyšší migrační přírůstek 9 433 osob nastal ve Zlínském kraji v roce 2022, který byl způsoben válkou na Ukrajině. Daná situace ovlivnila především statistiky zahraničního stěhování, kdy rok 2022 dominoval. V celém sledovaném období však převyšovaly počty přistěhovaných ze zahraničí nad vystěhovanými. V případě

vnitřního stěhování tomu bylo naopak a ve všech letech se více osob vystěhovalo do jiných krajů než přistěhovalo.

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhovaním v obcích v letech 2021 až 2023

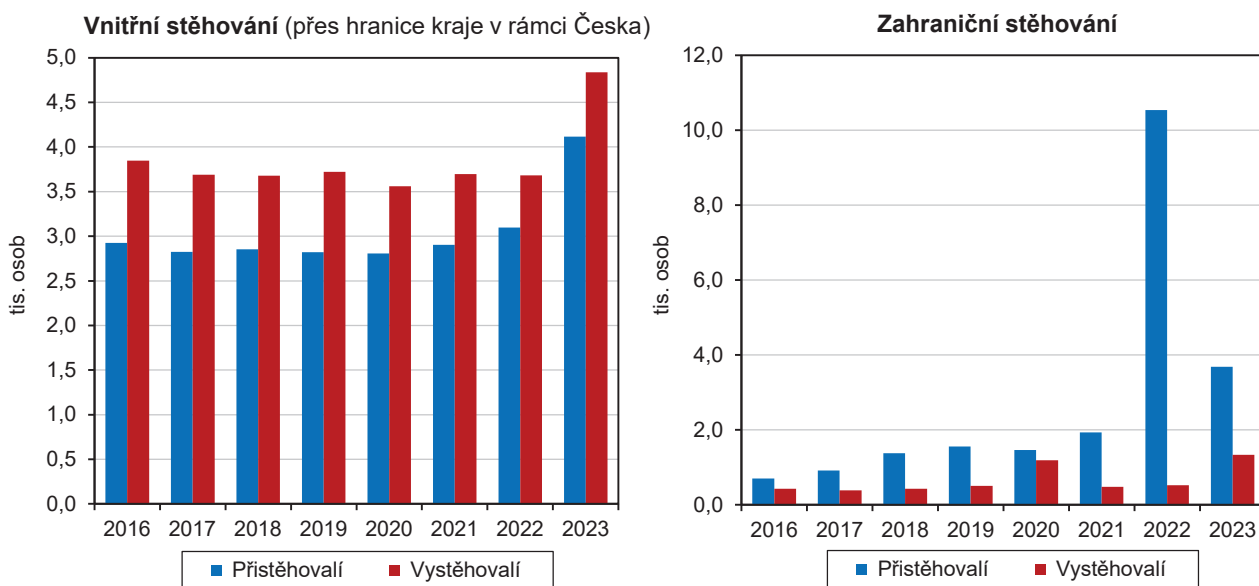

Všechny okresy evidovaly migrační přírůstek, relativně nejvíce 3,1 ‰ v Uherském Hradišti.

Z lokálního hlediska registrovaly všechny okresy kraje v roce 2023 migrační přírůstek, z nichž nejvyšší 544 obyvatel měl Zlín, v relativním vyjádření Uherské Hradiště (3,1 ‰). Téměř všechny SO ORP evidovaly kladné migrační saldo, pouze v Luhačovicích záporné 5,7 ‰. Ze správních obvodů ORP s přírůstkem si připsalo nejvyšší hodnotu 6,3 ‰ Valašské Meziříčí.

Graf 1.4 Migrace ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

Do kraje se v roce 2023 přistěhovalo 7 803 osob a vystěhovalo se z něj 6 175 osob.

Do Zlínského kraje se v roce 2023 přistěhovalo 7 803 osob, meziročně o 42,8 % méně. V dlouhodobém vývoji se však jednalo o druhou nejvyšší hodnotu. Mezi přistěhoválými převažovaly z 52,4 % ženy a největší zastoupení měli lidé ve věku 30–34 let (874 osob). Proti tomu se v roce 2023 vystěhovalo z kraje 6 175 osob, o 46,8 % více proti roku 2022. Z vystěhovalých osob převažovaly ženy (51,2 %) a nejčastěji opouštěli kraj lidé ve věku 30–34 let (927 osob).

Za rok 2023 se živě narodilo 4 861 dětí s převahou chlapců.

Ve Zlínském kraji se v roce 2023 živě narodilo 4 861 dětí s nadpolovičním zastoupením chlapců (51,4 %). Mezi živě narozenými převažovaly děti narozené první v pořadí ze 45,5 %, děti narozené jako druhé v pořadí tvořily 40,1 %, jako třetí a další v pořadí se narodilo 14,4 % dětí.

V roce 2023 dosáhla hrubá míra porodnosti svého minima za posledních 20 let.

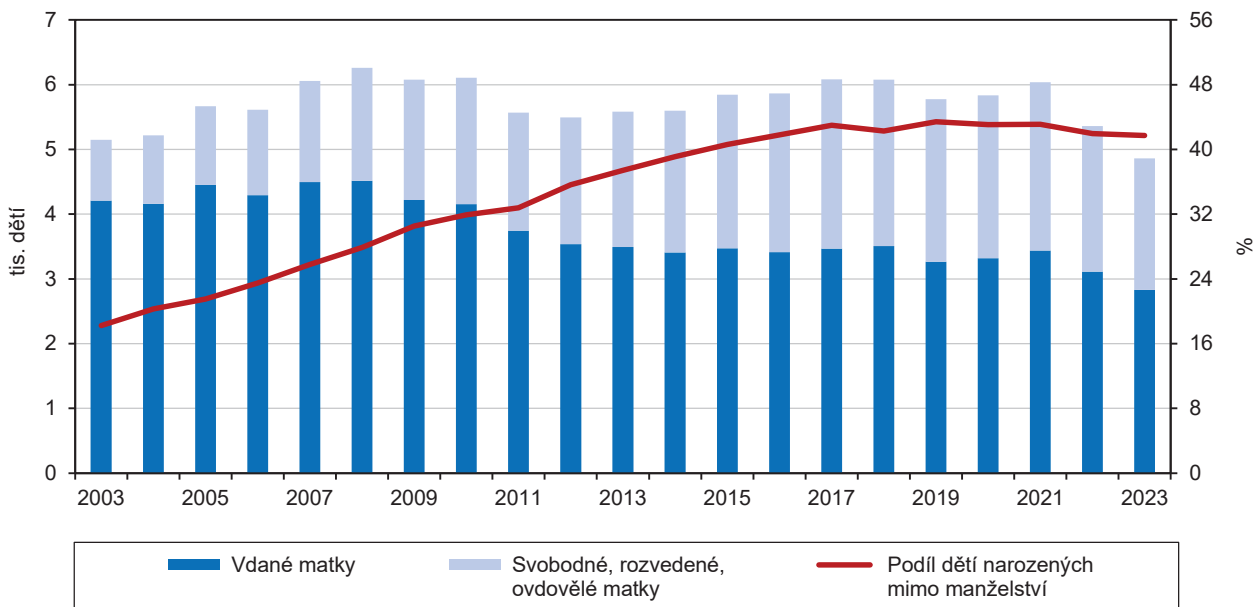
V roce 2023 se na 1 000 obyvatel narodilo 8,4 dětí a jednalo se o nejnižší hrubou míru porodnosti za posledních 20 let. Výrazný propad porodnosti nastal v posledních dvou letech s poklesem z úrovně 10,5 ‰ v roce 2021, která byla dlouhodobě druhou nejvyšší. Svého maxima dosáhla hrubá míra porodnosti v roce 2008 (10,6 ‰).

Nejvyšší porodnost 9,1 ‰ registrovala Praha, nejnižší 7,2 ‰ Karlovarský kraj.

Všechny regiony Česka registrovaly pokles hrubé míry porodnosti. Zlínský kraj zaznamenal sedmou nejvyšší porodnost. Shodnou hodnotu 8,4 ‰ vykazovaly i kraje Středočeský a Olomoucký, rovněž republikový průměr. Nejvyšší porodnost evidovala Hl. m. Praha (9,1 ‰) a nejnižší kraj Karlovarský (7,2 ‰). V okresech Zlínského kraje se pohybovala porodnost od 7,8 ‰ na Zlínsku po 8,7 ‰ v okresech Kroměříž a Uherské Hradiště. Mezi SO ORP kraje dosahovala nejvyšší hrubá míra porodnosti ve Valašských Kloboukách (9,6 ‰) a nejnižší v Otrokovicích (6,7 ‰).

Graf 1.5 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

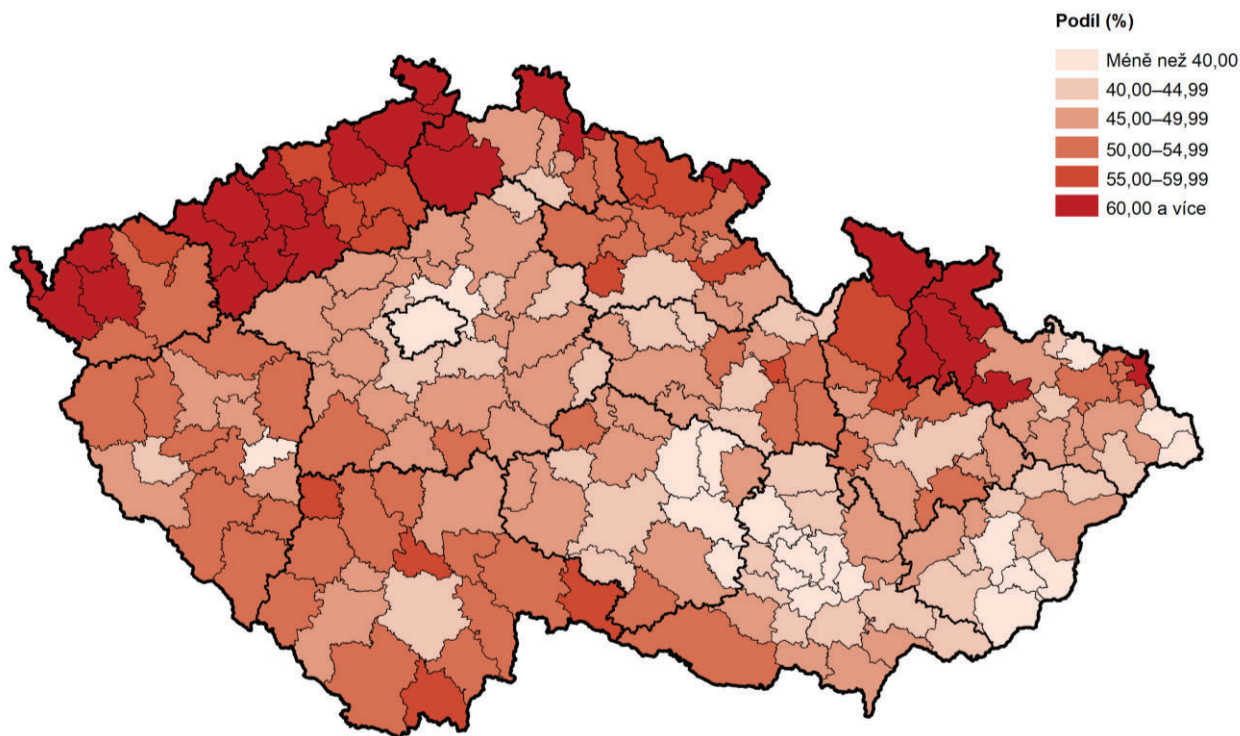

Zlínský kraj evidoval druhý nejnižší podíl dětí narozených mimo manželství.

Mimo manželství se v kraji narodilo 41,7 % dětí, za posledních 20 let se hodnota zvýšila více než dvojnásobně. Navyšování bylo patrné v prvních dvou dekadách, od roku 2021 podíl dětí narozených svobodným, rozvedeným a ovdovělým matkám klesl. Krajská úroveň byla po Praze druhou nejnižší, proti tomu v Ústeckém kraji podíl

dosahoval 62,8 %. Republiková hodnota činila 47,1 %. Podíl okresu Zlín (38,0 %) byl nejnižším na úrovni Česka. Nejvyšší podíl 45,9 % evidoval v kraji okres Kroměříž.

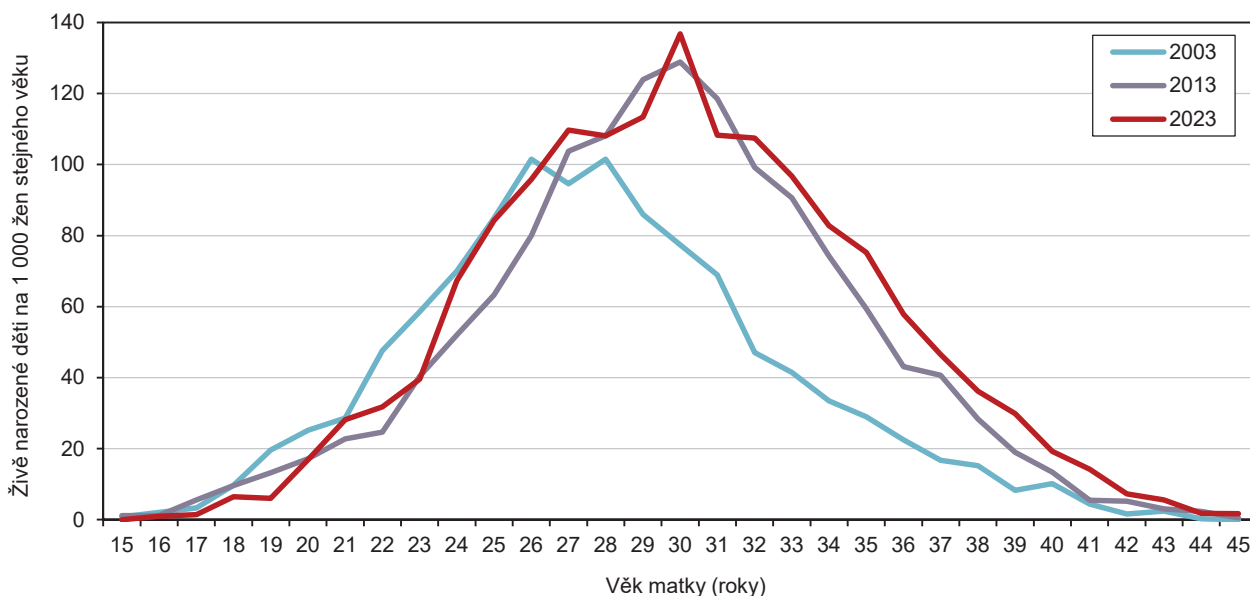
Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.6 Míry plodnosti podle věku matky ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

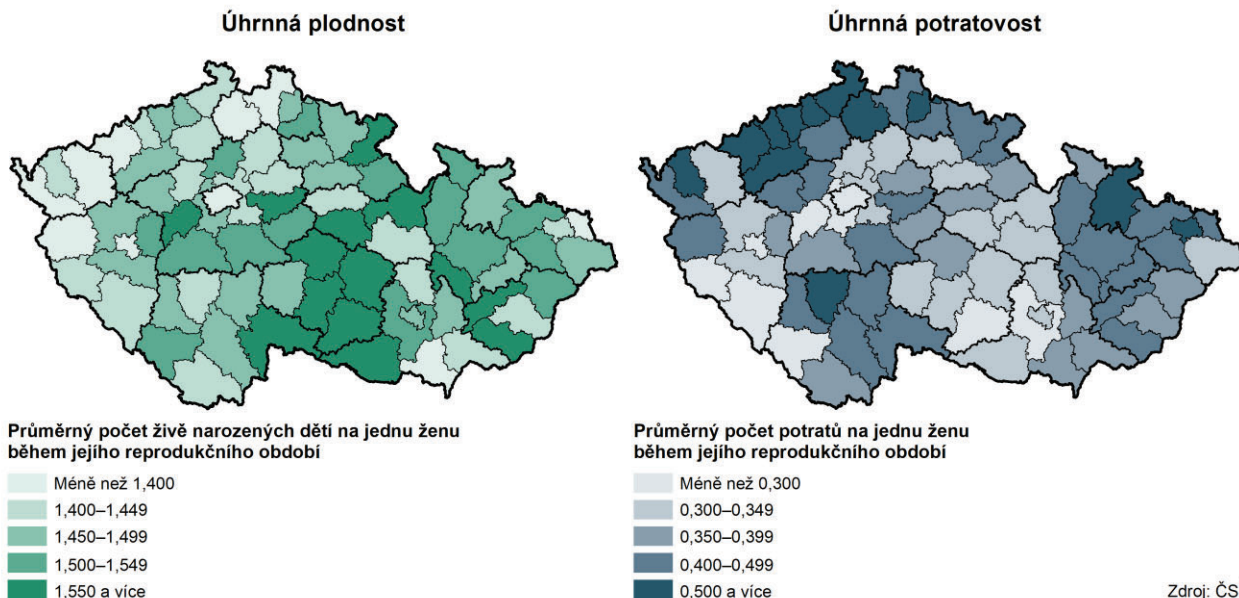
Průměrný věk rodiček činil 31,2 let.

Průměrný věk matek při narození dítěte vzrostl z 30,9 let v roce 2014 na 31,2 let v roce 2023. Věk rodiček byl v kraji proti republikové úrovni (31,1 let) vyšší. Při narození prvního dítěte měly ženy v kraji 29,5 let, druhorodičky 31,9 let, třetí a další dítě přivedly na svět ženy průměrně ve věku 34,4 let. Posun věku rodiček byl patrný

rovněž v ukazateli míry plodnosti vyjadřující počet živě narozených dětí ženám v daném věku (na 1 000 žen středního stavu v daném věku). V roce 2023 se nejvíce (137) dětí narodilo ženám ve věku 30 let, zatímco v roce 2003 byl nejčetnější věk rodiček 26 a 28 let se shodným počtem 102 dětí.

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2023

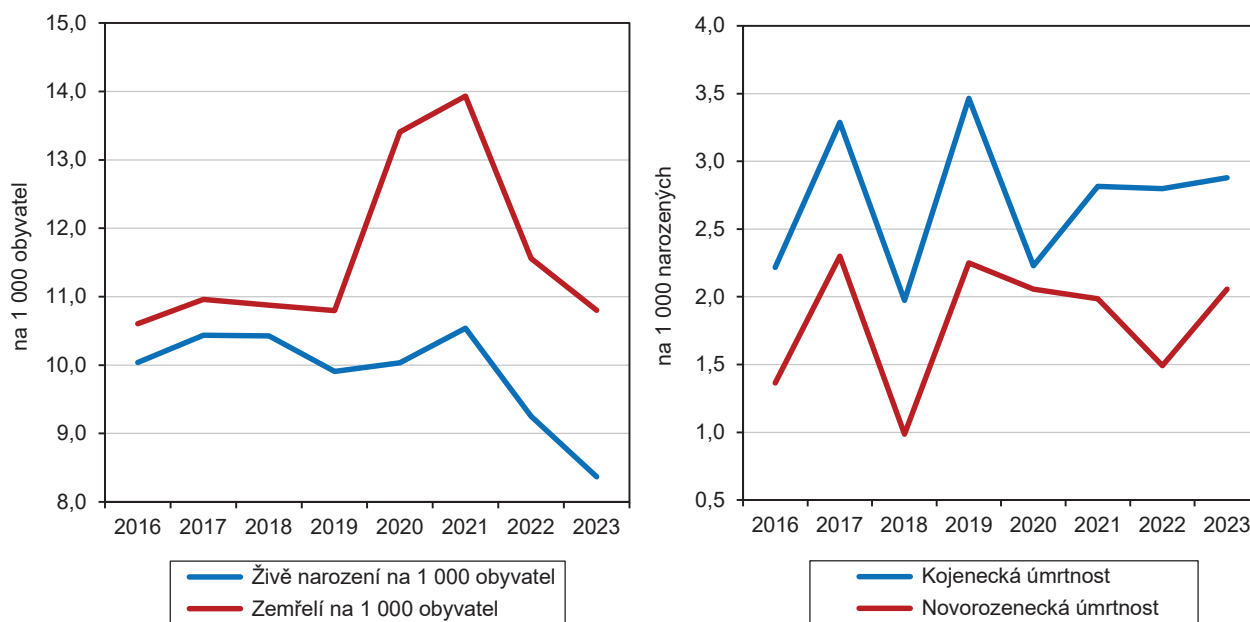

Úhrnná plodnost 1,543 byla mezikrajsky druhou nejvyšší.

Úhrnná plodnost udává počet živě narozených dětí, které by se mohly narodit jedné ženě, kdyby se hodnoty míry plodnosti podle věku a v daném roce neměnily během celého reprodukčního období (15–49 let). Pro udržení stavu populace je potřeba dosáhnout hodnoty 2,1. Úhrnná plodnost od roku 2021 ve Zlínském kraji klesala, v roce 2023 činila 1,543. Mezikrajsky se stala po Vysočině druhou nejvyšší a vůči republikové úrovni 1,456 byla nadprůměrná.

Graf 1.7 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 bylo evidováno 1 334 potratů, nejméně za posledních 20 let.

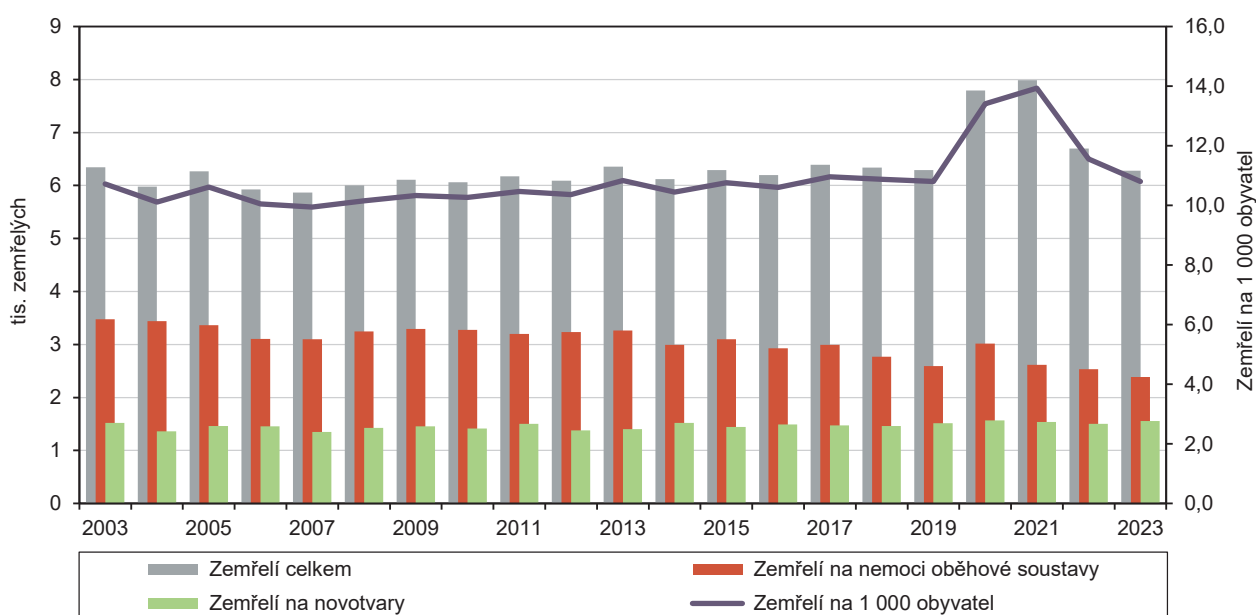
V roce 2023 bylo v kraji evidováno 1 334 potratů, nejméně za posledních 20 let a proti roku 2022 o 149 méně. Samovolné potraty představovaly 46,1 %, umělé přerušení těhotenství (UPT) 47,2 %. Nejvíce (386) potratů prodělaly ženy ve věku 30–34 let a svobodné ženy představovaly 45,2 %. Hrubá míra potratovosti (na 1 000 obyvatel středního stavu) činila 2,3 ‰ při shodném republikovém průměru. Na 100 narozených připadlo v kraji 27,4 potratů při hodnotě 27,3 na úrovni Česka. Úhrnná potratovost dosáhla 0,413 a vůči republikové úrovni 0,394 byla nadprůměrná.

Za rok 2023 zemřelo v kraji 6 276 osob, proti roku 2021 se jednalo o více než pětinaový pokles.

V roce 2023 zemřelo v kraji 6 276 osob, z nichž 50,8 % představovali muži. Od roku 2021 došlo ke snížení o více jak pětina zemřelých, z hlediska dlouhodobého vývoje se však rok 2023 zařadil do průměru. Pouze v letech 2004, 2006 a 2007 bylo zaregistrováno pod 6 tisíc úmrtí za rok. Proti tomu nejvíce obyvatel zemřelo v roce 2021, kdy probíhala pandemie koronaviru.

Graf 1.8 Zemřelí ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší míra úmrtnosti byla naměřena na Ústecku a nejmenší v Praze.

Hrubá míra úmrtnosti (na 1 000 obyvatel středního stavu) dosahovala v roce 2023 úrovně 10,8 ‰, vůči republikovému průměru 10,4 ‰ byla nadprůměrná. Krajsky se pohybovala úmrtnost v rozmezí od 8,9 ‰ v Hl. m. Praze po 11,7 ‰ v Ústeckém kraji. V okresech Zlínského kraje registrovali maximální hodnotu na Kroměřížsku (11,9 ‰), minimální na Uherskohradištsku (10,1 ‰). Ze správních obvodů ORP evidoval nejvyšší úmrtnost Kroměříž (12,2 ‰) a nejmenší Vizovice (9,2 ‰).

Nejčastěji v kraji umírali lidé na nemoci oběhové soustavy, které tvořily 38,0 % všech úmrtí v kraji.

Nejčastější příčinou úmrtí se v roce 2023 staly nemoci oběhové soustavy, na něž zemřelo v kraji 2 386 osob, tj. 38,0 % ze všech úmrtí v kraji, a více postihovaly ženy. Za 20 let se snížil počet úmrtí s touto diagnózou téměř o třetinu. Druhou nejčtenější příčinou se staly zhoubné novotvary, které tvořily téměř čtvrtinu úmrtí (1 523 případů), s převahou u mužů. V roce 2023 bylo v kraji spácháno 46 sebevražd (37 mužů, 9 žen) a na následky dopravních nehod skonalo 30 osob (19 mužů, 11 žen).

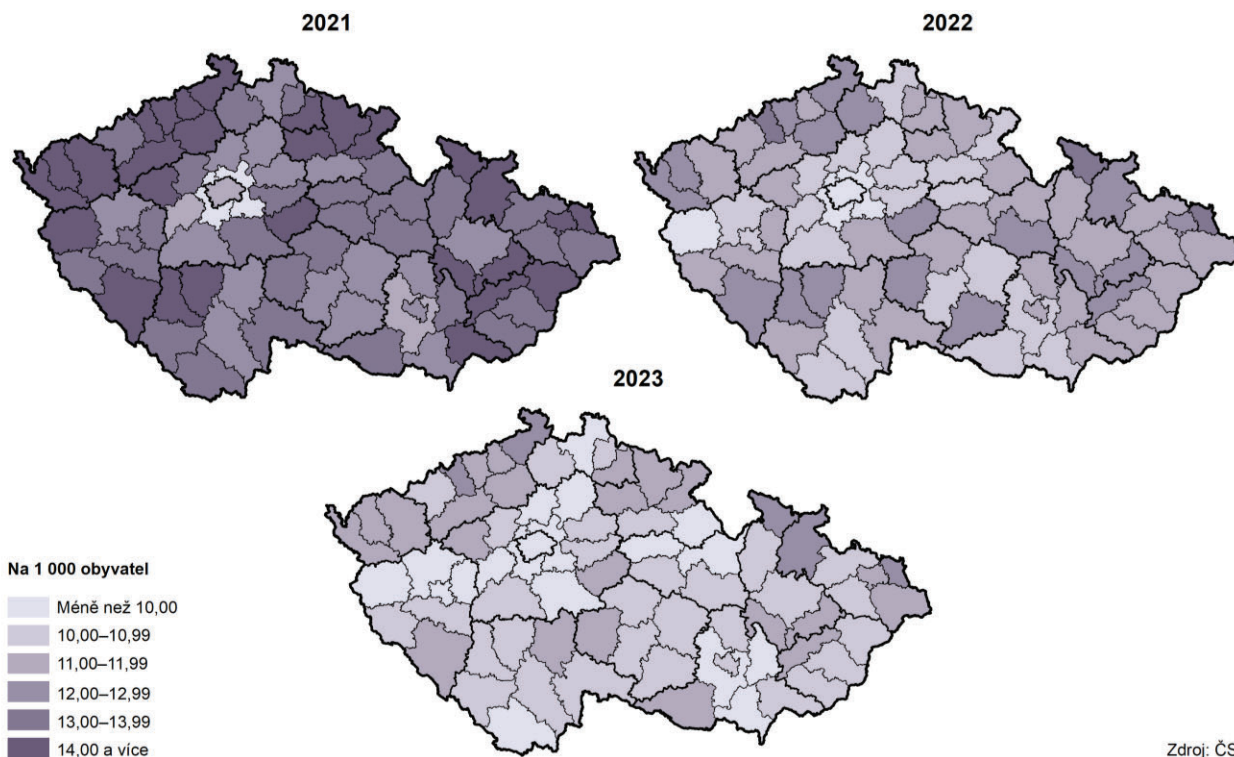
Mezikrajsky byla kojenecká úmrtnost druhou nejvyšší a novorozenecká nejvyšší.

Nejvíce osob (1 058) zemřelo ve věku 80–84 let, následovala věková skupina 85–89 let (1 013 úmrtí). Tři čtvrtiny zemřelých měli 70 let a více. Kojenecká úmrtnost (zemřelé děti do 1 roku na 1 000 živě narozených) dosáhla hodnoty 2,9 ‰, od roku

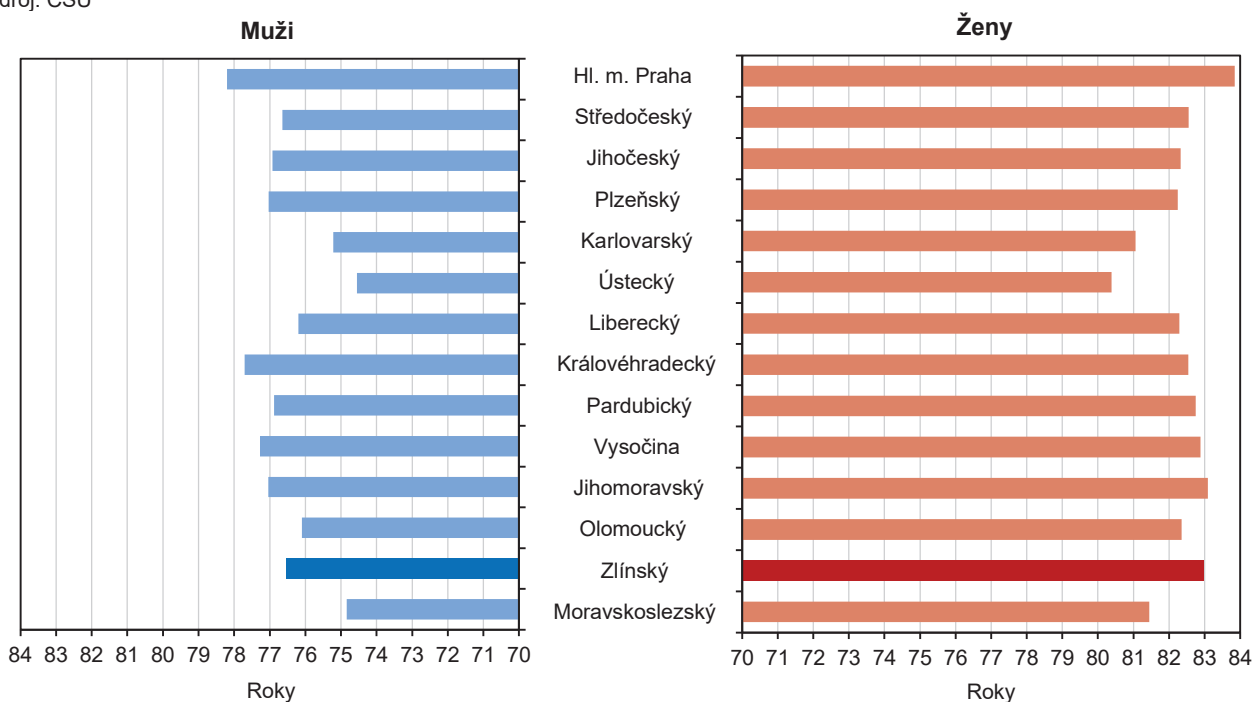
2016 došlo v ukazateli k výrazným výkyvům od 2,0 ‰ po 3,5 ‰. Mezi regiony Česka evidoval Zlínský kraj v roce 2023 po Ústeckém kraji (3,2 ‰) druhou nejvyšší úmrtnost. Republiková hodnota činila 2,2 ‰. Podobnou statistiku za rok 2023 vykazovala novorozenecká úmrtnost (zemřelé děti do 28 dnů na 1 000 živě narozených) s hodnotou 2,1 ‰, mezikrajsky nejvyšší a nadprůměrnou vůči republikové úrovni 1,4 ‰.

Zemřelí v okresech v letech 2021 až 2023

Graf 1.9 Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

Zdroj: ČSÚ

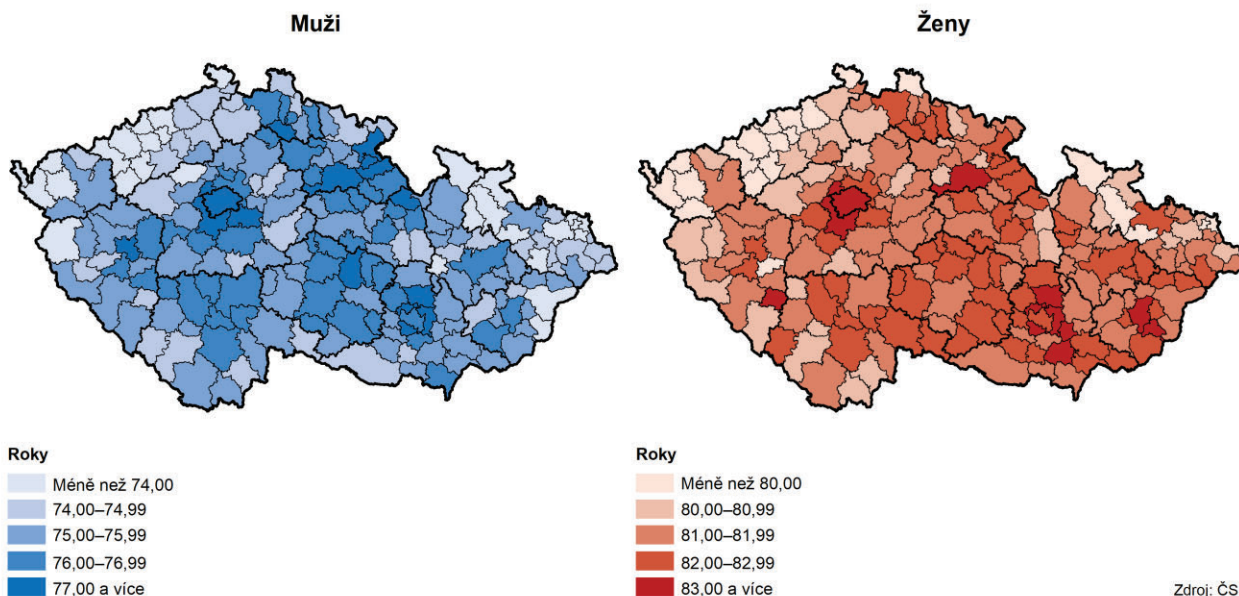
Rozdíl 6,4 let v naději dožití mezi pohlavími byl mezikrajsky druhý nejvyšší.

Naděje dožití, tzv. střední délka života činila v kraji při narození ve dvouletém období 2022–2023 u mužů 76,5 let, u žen 83,0 let. Od roku 2021 docházelo k postupnému nárůstu ukazatele, během pandemie koronaviru však naděje dožití klesala. V porovnání s republikovými daty se v případě mužů naděje dožití shodovaly, u žen byla krajská hodnota nadprůměrná vůči republikovému průměru 82,4 let a zároveň po Hl. m. Praze a Jihomoravském kraji třetí nejvyšší. Stejně jako ve Zlínském kraji byla ve všech regionech Česka naděje dožití vyšší u žen, přičemž rozdíl 6,4 let mezi pohlavími byl po Moravskoslezském kraji druhým nejvyšším.

Z okresů Zlínského kraje byla nejvyšší naděje dožití při narození u obou pohlaví na Zlínsku.

V administrativních jednotkách Zlínského kraje evidoval v období 2019–2023 nejvyšší naděje dožití při narození u obou pohlaví okres Zlín (82,8 let ženy, 76,0 let muži). Nejmenší naděje dožití byla naměřena v případě žen v okrese Kroměříž (81,5 let), u mužů v okrese Vsetín (74,7 let). Na úrovni SO ORP registroval mezi muži maximální hodnotu Zlín (76,9 let), minimální Vsetín (73,7 let). V případě žen byla nejvyšší naděje dožití v SO ORP Luhačovice a Zlín (83,2 let), nejmenší ve Vsetíně (81,2 let).

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2019 až 2023

Hrubá míra sňatečnosti Zlínského kraje činila 4,2 ‰ a společně s Pardubickým krajem a Vysočinou vykazovala nejnižší hodnotu.

V roce 2023 bylo ve Zlínském kraji uzavřeno 2 423 manželství, tj. o 16,5 % méně proti roku 2022. Z dlouhodobého pohledu se na začátku druhé dekády uzavíralo méně manželství, v roce 2013 dosáhl počet sňatků minima. Následoval růst, který byl posléze zbrzděn pandemií koronaviru. Nejvíce svateb proběhlo v roce 2007. Hrubá míra sňatečnosti (na 1 000 obyvatel středního stavu) činila za poslední sledované období 4,2 ‰ a byla mezikrajsky nejnižší společně s Pardubickým krajem a Vysočinou. Republikový průměr dosahoval 4,4 ‰ a maximální hodnotu naměřili v Praze (4,7 ‰). V rámci okresů Zlínského kraje se sňatečnost pohybovala v rozmezí od 3,9 ‰ v Uherském Hradišti po 4,5 ‰ v Kroměříži.

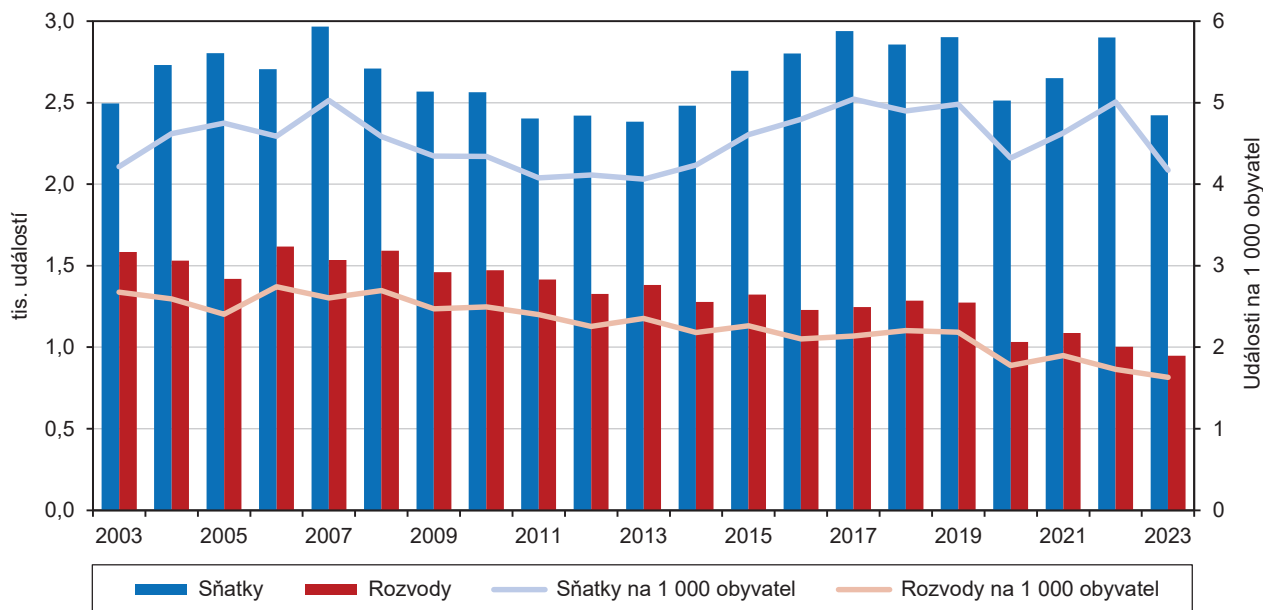
Průměrně se muži ženili v 37,1 letech a ženy vdávaly v 34,2 letech.

Většina snoubenců z kraje vstupovala do manželství poprvé (1 906 mužů a 1 904 žen). Nejvíce mužů se oženilo ve věkové skupině 30–34 let a jejich průměrný věk činil 37,1 let. Ženy se nejčastěji vdávaly v 25–29 letech a průměrný věk nevěsty byl 34,2 let.

Graf 1.10 Sňatky a rozvody ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

Hrubá míra rozvodovosti dosahovala v kraji 1,6 ‰ a společně s Vysočinou byla mezikrajsky nejnižší.

V roce 2023 se ve Zlínském kraji rozvedlo 948 manželství, meziročně o 5,4 % méně. Z dlouhodobého měřítka se jednalo o nejnižší počet rozvodů od roku 2003, nejvíce (1 618) rozvodů bylo zaznamenáno v roce 2006. Téměř pětinnový pokles nastal mezi roky 2019 a 2020. V roce 2023 hrubá míra rozvodovosti (na 1 000 obyvatel středního stavu) činila 1,6 ‰ a společně s Krajem Vysočina byla její hodnota v Česku nejnižší. Kraje Karlovarský, Liberecký a Ústecký evidovaly nejvyšší rozvodovost 2,0 ‰ při republikovém průměru 1,8 ‰. Ve Zlínském kraji zaregistroval nejvyšší rozvodovost okres Zlín (1,8 ‰), nejnižší Vsetín (1,5 ‰). Na 100 sňatků připadlo v kraji 39,1 rozvodů při republikovém průměru 40,3. Z okresů kraje připadlo nejméně (35,8) rozvodů na 100 sňatků na Vsetínsko a nejvíce na Zlínsko (41,7).

Při rozvodu bylo v 60,0 % manželství přítomno minimálně jedno nezletilé dítě.

Z 85 % se jednalo o první rozvody v pořadí jak pro muže i ženu. Nejvíce se ukončovala manželství po 20 a více letech (290 rozvodů) a v 60,0 % případů bylo přítomno minimálně jedno nezletilé dítě. Nejčastěji se rozváděli lidé ve věku 45–49 let, muži v 226 případech a ženy v 227. Průměrný věk mužů při rozvodu činil 46,6 let, ženy se rozváděly průměrně ve 43,6 letech.

Věková struktura obyvatel

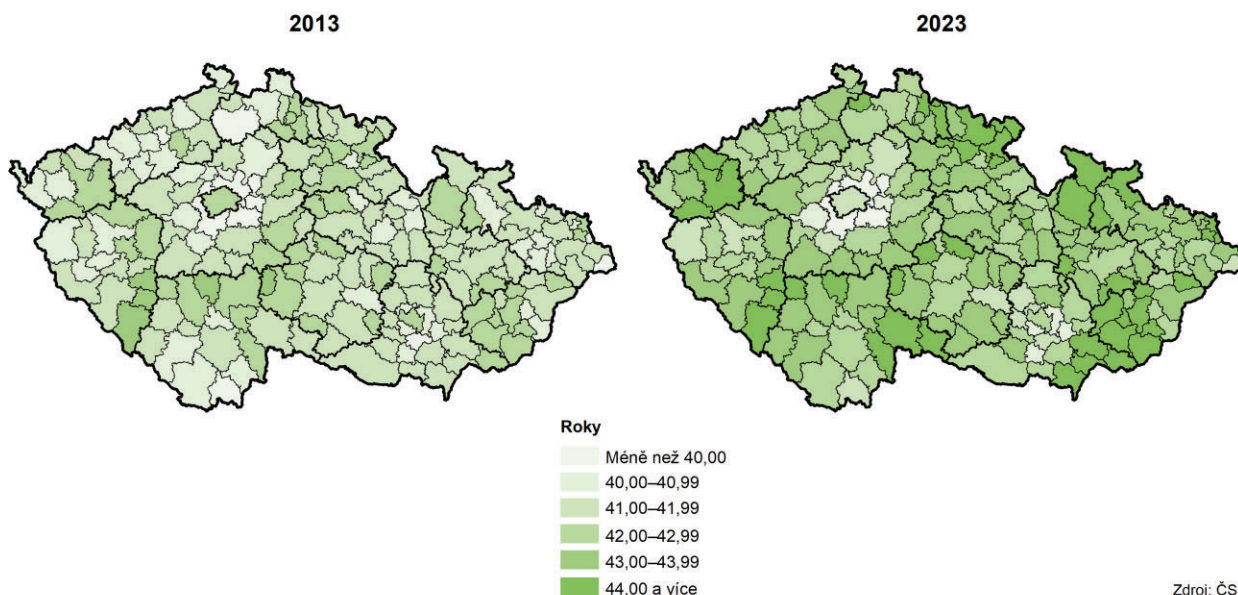
Průměrný věk krajské populace se kontinuálně navyšoval a v roce 2023 dosahoval 43,9 let.

Mezi trendy v oblasti demografie patří stárnutí populace, což se potvrdilo v ukazateli průměrného věku, který činil v roce 2023 ve Zlínském kraji 43,9 let a meziročně se zvýšil o 0,3 roku. Z dlouhodobého hlediska docházelo k navyšování kontinuálně a od roku 2003 se průměrný věk zvýšil o 4,6 let. V roce 2007 překonal krajský průměrný věk celorepublikovou úroveň.

Zlínský kraj evidoval nejstarší populaci v Česku.

Z regionů Česka měl Zlínský kraj v roce 2023 nejstarší populaci, přičemž republikový průměrný věk činil 42,8 let. Nejmladší obyvatelstvo evidoval Středočeský kraj (41,5 let). Republikové prvenství držel Zlínský kraj rovněž v průměrném věku žen s hodnotou 45,5 let při republikové úrovni 44,2 let. V případě mužů byl naměřen průměrný věk ve Zlínském kraji 42,2 let a společně s kraji Karlovarským a Královéhradeckým vykazoval nejvyšší hodnotu. Republikový průměr činil 41,4 let.

Průměrný věk obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2013 a 2023

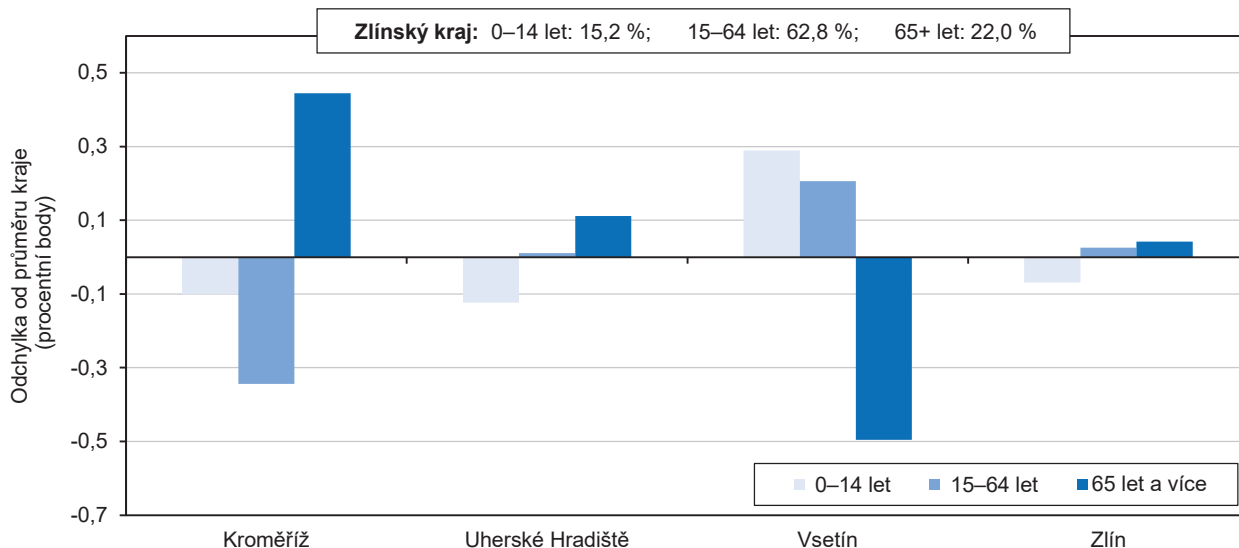

Nejvyšší průměrný věk 44,1 let registrovali v okresech Uherské Hradiště a Kroměříž.

Z okresů Zlínského kraje dosahoval nejvyšší průměrný věk v Uherském Hradišti a Kroměříži (44,1 let). Nejmladší obyvatelstvo evidovali na Vsetínsku (43,5 let). Hned ve třech SO ORP mělo obyvatelstvo průměrný věk 44,5 let, a to v Luhačovicích, Bystřici pod Hostýnem a Otrokovicích. Proti tomu nejmladší obyvatelstvo s průměrem 42,5 let registrovali v SO ORP Valašské Klobouky.

Graf 1.11 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Zlínského kraje k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

Produktivní složka populace ve věku 15–64 let tvořila 62,8 % krajského obyvatelstva.

Nejpočetnější věkovou skupinou Zlínského kraje se v roce 2023 stalo produktivní obyvatelstvo ve věku 15–64 let s počtem 364 956 osob a podílem 62,8 % na celkové populaci kraje. Nejvíce (49 122) osob se nacházelo ve věkové skupině 45–49 let, následováno lidmi ve věku 50–54 let (42 688 osob). Dané věkové kategorie byly narozeny v 70. letech 20. století a jsou označovány jako „Husákovy děti“. Produktivní obyvatelstvo dlouhodobě v kraji klesalo, od roku 2003 o 12,6 %. Největší podíl

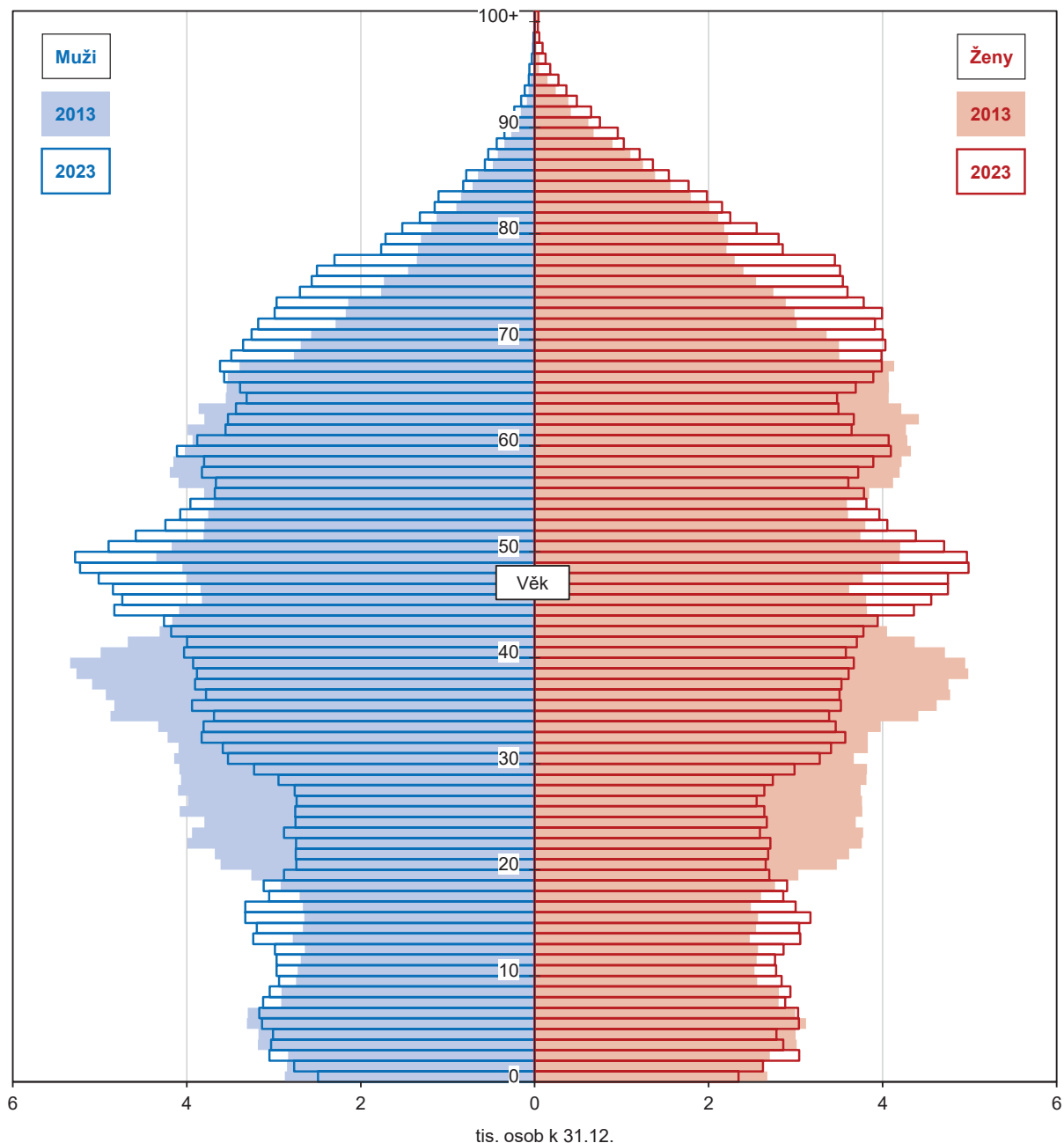
evidoval okres Vsetín (63,0 %) a SO ORP Vizovice (64,5 %), nejmenší okres Kroměříž (62,5 %) a SO ORP Zlín a Rožnov pod Radhoštěm (62,1 %).

Děti do 15 let byly zastoupeny v krajské populaci 15,2 %.

Dětská věková složka obyvatelstva do 15 let čítala 87 961 dětí a tvořila 15,2 % populace kraje. Z dlouhodobého hlediska měla mírně klesající tendenci, od roku 2003 ubylo v kraji 3,2 % dětí do 15 let. Podíl dětí se pohyboval v okresech kraje od 15,0 % v Kroměříži a Uherském Hradišti po 15,4 % ve Vsetíně. Mezi SO ORP měly nejvyšší podíl Valašské Meziříčí (16,1 %) a nejmenší Otrokovice (13,8 %).

Graf 1.12 Věkové složení obyvatel Zlínského kraje v letech 2013 a 2023

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobě se v populaci kraje zvyšoval podíl seniorů ve věku 65 let a více.

Počet seniorů ve věku 65 let a více činil 127 827 osob s podílem 22,0 % na obyvatelstvu kraje. Od roku 2003 došlo k navýšení o více než polovinu (52,9 %). V mezikrajském porovnání se po Královéhradeckém kraji jednalo o druhý nejvyšší

podíl. Z okresů Zlínského kraje registroval nejvýraznější zastoupení nejstarší složky obyvatelstva Kroměříž (22,5 %) a nejmenší Vsetín (21,5 %). Nejvíce seniorů žilo v SO ORP Luhačovice (22,9 %) a nejméně ve Vizovicích (19,6 %).

Index stáří v roce 2023 dosahoval hodnoty 145,3 a byl mezikrajsky druhým nejvyšším.

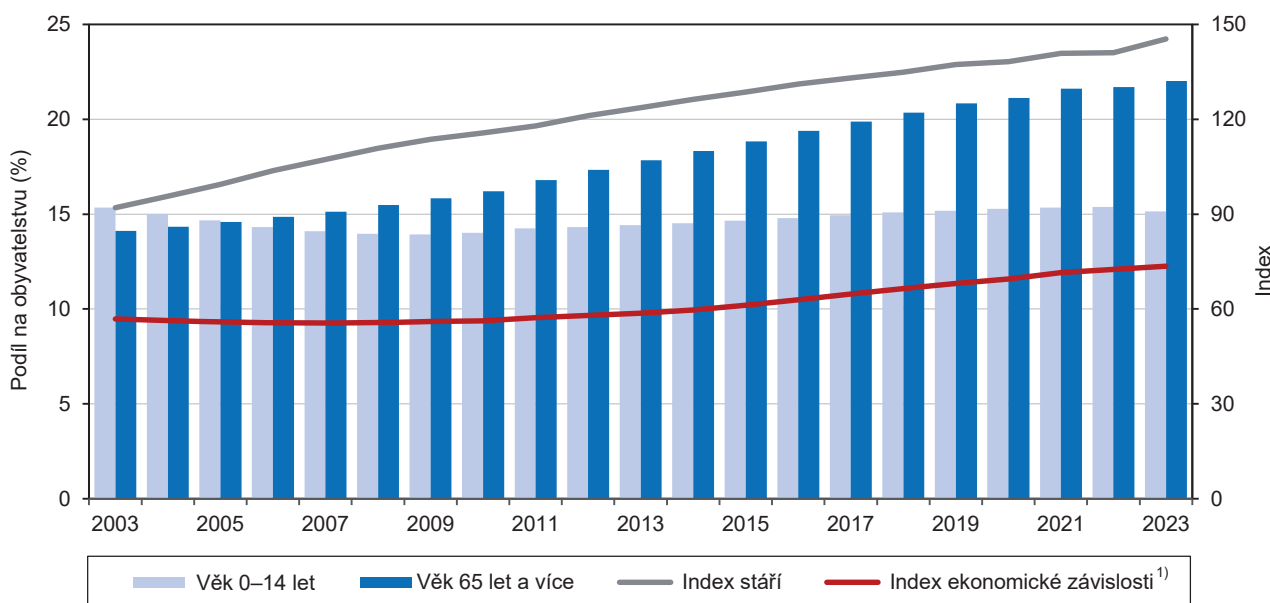
Index stáří vyjadřuje podíl osob ve věku 65 let a více na 100 dětech do 15 let. Jeho hodnota k 31. 12. 2023 činila ve Zlínském kraji 145,3. Z dlouhodobého hlediska docházelo k nárůstu tohoto ukazatele. V roce 2006 přesáhla hodnota indexu 100, což znamenalo převážení počtu seniorů nad dětmi. Mezi posledními sledovanými roky se index navýšil o 4,3. Z regionů Česka byl index stáří v roce 2023 po Královéhradeckém kraji (145,5) druhým nejvyšším, proti tomu ve Středočeském kraji měl minimální hodnotu 106,3. Republikový průměr činil 129,5. Mezi okresy Zlínského kraje evidoval nejvyšší index 149,3 Kroměříž a nejnižší 139,4 Vsetín. Mezi SO ORP byl nejvyšší index naměřen v Otrokovicích (164,5) a nejnižší ve Vizovicích (123,3).

Mezikrajsky byl index stáří u žen nejvyšší, u mužů třetí nejvyšší.

Výše indexu stáří u mužů dosahovala v roce 2023 ve Zlínském kraji 117,4 a byla po Královéhradeckém a Karlovarském kraji třetí nejvyšší. Index stáří žen měl v kraji hodnotu 174,7 a zařadil se na první místo mezi regiony Česka. Rozdíl mezi pohlavími činil 57,3 a po Moravskoslezském kraji byl druhým nejvyšším.

Graf 1.13 Věková struktura a věkové indexy obyvatel ve Zlínském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

Z dlouhodobého hlediska dosahoval index ekonomické závislosti v roce 2023 svého maxima.

Dalším z ukazatelů je index ekonomické závislosti, který je definován jako podíl osob ve věku 0–19 let a 65 let a více na 100 osob ve věku 20–64 let. Výše indexu za rok 2023 dosahovala ve Zlínském kraji 73,6 a meziročně se index navýšil o 1,0. V dlouhodobém měřítku se jednalo o nejvyšší hodnotu od roku 2003. Na republikové úrovni byla míra indexu Zlínského kraje za rok 2023 šestou nejvyšší. Mezní hodnoty vykazovaly Královéhradecký kraj (76,7) a Hl. m. Praha (65,4).

Cizinci

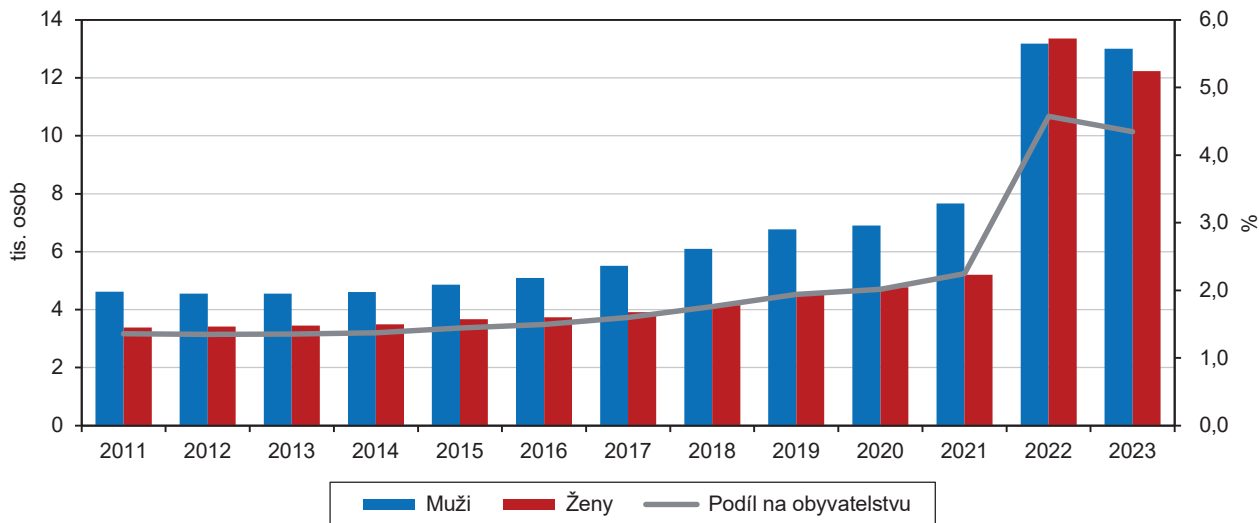
V roce 2023 žilo ve Zlínském kraji 25 233 cizinců.

Podle statistik Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR pobývalo ke konci roku 2023 na území Zlínského kraje 25 233 cizinců s převahou mužů (51,5 %). Meziročně se počet cizích státních příslušníků snížil o 4,9 %, avšak proti roku 2021 jich na území kraje pobýval téměř dvojnásobný počet.

Graf 1.14 Cizinci (bez osob s platným azylem) ve Zlínském kraji (stav k 31. 12.)

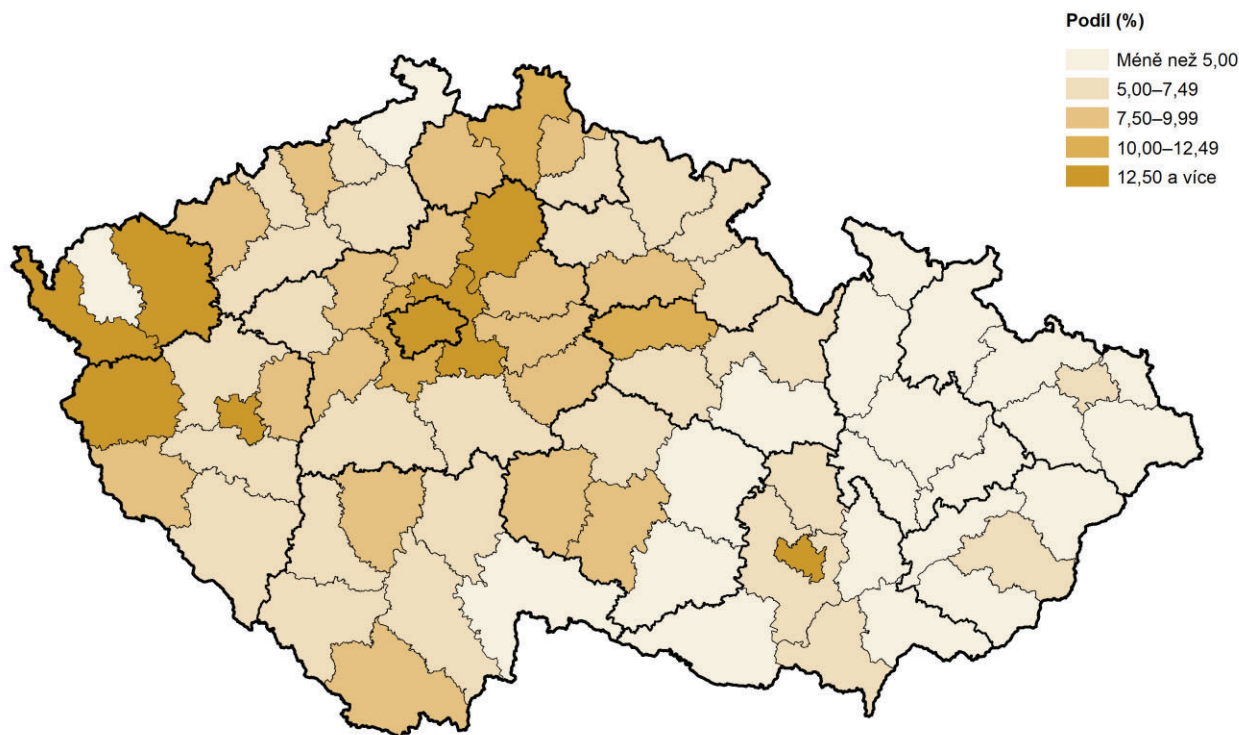
Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Mezikrajsky pobývalo na Zlínsku a Olomoucku nejméně cizinců.

Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu Zlínského kraje činil 4,3 % a společně s Olomouckým krajem se zařadily republikově na poslední místo. Nejvýraznější podíl (24,7 %) cizinců evidovala na svém území Praha, na druhém místě se již s polovičním podílem (12,7 %) umístil Plzeňský kraj. Z nižších administrativních jednotek Zlínského kraje evidoval nejvyšší počet i podíl cizinců okres Zlín (9 990 osob, 5,2 %), nejnižší Kroměříž (3 102 osob, 3,0 %).

Cizinci v okresech k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

Nejvíce se cizinci koncentrovali do velkých měst a do západní části republiky.

Výraznější podíly cizinců bylo po Praze možné pozorovat zejména v Západních Čechách, kde druhou nejvyšší hodnotu vykazoval okres Plzeň - město (20,0 %) následovaný okresy Tachov (18,7 %) a Cheb (16,9 %). Vyšší podíly cizinců se nacházely taktéž v okresech Středočeského kraje, zvláště v okolí Prahy. Z oblasti Moravy a Slezska dominoval okres Brno - město s podílem 15,8 %.

Na území Zlínského kraje pobývalo nejvíce cizinců z Ukrajiny a Slovenska.

Mezi cizinci převažovali ve Zlínském kraji lidé ze zemí mimo EU se tříčtvrtěním zastoupením. Z jednotlivých států pobývalo na území kraje nejvíce osob (14 836) se státním občanstvím Ukrajiny, tj. 58,8 % ze všech cizinců v kraji. Následovali obyvatelé Slovenska (4 597 osob, 18,2 %) a nad 1 000 cizinců žilo na území Zlínského kraje občanů Vietnamu (1 031 osob, 4,1 %).

Graf 1.15 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) ve Zlínském kraji k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

